

izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se propajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 30. novembra 1911.

48. številka.

Nazaj k delu!

Miška se je rodila....

Kdor bi bil sodil po velikih debatih, ki so se vršile o draginji v državni zbornici, bi bil pričakoval gotovo velikih reči. Ako pa pogledamo končne sklepe draginjske debate, ki smo jih v zadnjem listu objavili, moramo reči: Miška se je rodila.

Saj ni bilo tudi drugače mogoče! Draginje, ki tlači sedaj ves svet, ne more odpraviti kaka postava. Zato pa so poslanci, ako izvzamemo poslance S. L. S., mlatili le prazno slamo. Pokazali so, da vprašanja ne razumejo. Naši poslanci so jasno povedali, da ima zlo drugod svoje korenike. Korenike draginji so v ljudstvu samem. Živimo v času, ko hoče vsakdo le na lahko živeti. Vsakdo bi se rad izognil dela. Zato pa zapuščajo ljudje kar trumoma kmetijske vasi in prihajajo v mesta, kjer se zadovoljujejo se vsako lahko službico. Za službico kakega c. kr. sluge se oglasi včasih do sto kompetentov. Spominjam se, da sem pred kratkim priporočal nekemu sodniku pošteno osebo za jetniškega paznika. Sodnik pa mi je smejaje se odgovoril: »Dragi moj! Za taka mesta je treba imeti priporočila od ministrov!«

Vzrok draginji je pomankanje dela, zlasti kmetijskega dela! — Ljudi je sicer mnogo, a dela premalo. Ako je pa že v preprostem ljudstvu zavlada mržnja do dela, koliko bolj še pri gosposkih stanovih. Vse hoče na lahko živeti. Tam, kjer smo imeli prej enega uradnika, jih imamo sedaj petdeset. In koliko je gospode in kapitalistov, ki živijo, brez dela od samih obrestí! To je draginjska kuga! Poleg tega moramo pomisliti, da delajo tudi delavci vsled agitacije povsod manj ur, ko v prejšnjih časih. In kako se dandanes dragoceno delo zameta z razkošnostjo in s pijančevanjem! Poleg tega stopajo ljudje preveč lahkomisljeno v zakonski stan. To je huda rana našega časa. Na to rano je pred nekaj leti opozoril naš prevzvišeni knezo-nadškof v postnem pastirskem listu, a smo se v nekaterih krajih celo bali čitati dotično mesto, ker bi bili socialisti zagnali velik hrup. In vendar je to gola resnica, ki jo je učila vedno cerkev.

Ako vse to pomislimo, moramo prirediti besedam nesmrtnega pesnika St. Gregorčiča:

»Nespametno ljudstvo, čemu li tvoj stok?
Na delo! Ne nosi mi križema rok!
Povrni se samo v prvotnost nazaj,
in našlo povsodi prvotni boš raj!«

Prav je, da se napravi postava proti o deruškim kartelom, a pomisliti moramo, da so karteli le eno zlo, po katerem nam prihaja draginja. Ako hočemo odpraviti draginjo na sploh, moramo dati ljudstvu novega duha,

moramo poživiti ljubezen do dela, zlasti do kmetijskega dela. Ko bi vsi stanovali le toliko delali kolikor delajo naši kmetje, koloni in delavci po tvornicah, ne imeli bi nobene draginje.

Nazaj k delu! Nazaj h kmetijstvu! Ljudstvo se mora vrniti k delu, zlasti h kmetijstvu. V ta namen je treba poskrbeti za dobre kmetijske in gospodinjске šole. Tudi naša izobraževalna, delavska in telovadna društva morajo imeti kot glavni namen buditi veselje do dela in na kmetih zlasti veselje do kmetijstva. Drugače je bolje, da jih nimamo. V ljudstvo mora priti nov duh! To je naš klic, to je ena izmed glavnih točk v programu »Primorska lista«! Kdor hoče dobro našemu ljudstvu, naj dela na to, da se ta program uresniči v sleherni slovenski družbi!

Neopravičene in neosnovane obdolžitve „Soče“.

Vsakdo izmed naših čitateljev se še spominja hudega volilnega boja pri predzadnjih deželnozborskih volitvah. Liberalci so takrat napeli vse svoje sile in strašili se niso ne stroškov in tudi ne drugih najostudnejših sredstev, da bi le s svojimi kandidati prodrli. Posebno vroč boj se je bil v goriški okolici, kjer so hoteli na vsak način iznebiti se prof. Berbuča.

Prišlo je celo do ožje volitve med prof. Berbučem in liberalnim kandidatom, pri kateri pa je liberalni kandidat podlegel.

Ko so se pa volilni spisi pregledovali, prišlo je na dan velikansko preseñenje. Dognalo se je namreč, da je bil prof. Berbuč že pri prvi volitvi postavno izvoljen, in da je bila vsa razburjenost, katero je povzročila ožja volitev med našim ljudstvom nepotrebna in, kar je še najhujše, da so bili nepotrebni tudi velikanski stroški, katere je povzročila ta nepotrebna ožja volitev našemu ljudstvu in državnemu žepu.

Zgodilo pa se je vse to zaradi tega, ker je, kakor je pisala »Soča« dne 17. junija 1909, nekdo »ponaredil volilni rezultat«.

Listi so o tem seveda mnogo pisali in posebno odločno je nastopal takrat tukajšnji list »Corriere Friulano«, ki je s svojimi pisavo prisilil takratnega furlanskega poslanca in višjega okrajnega komisarja na tuk. okr. glav. Gasserja, kateremu je bilo poverjeno nadzorstvo pri volitvah, da je takorekoč moral imenovani list tožiti. Omeniti moramo, da je bil Gasser politični zaveznik naših liberalcev.

Prišlo je do porotne obravnave, ki se je dne 15. junija 1909 vršila pred porotnim sodiščem v Celovcu. »Corrierev«

odgovorni urednik Comel je bil takrat obsojen na en mesec zapora in na povrnitev stroškov. Pravorek celovških porotnikov kakor tudi način, kako se je cela obravnava vršila, je obudil, kakor je celo »Grazer Tagespost« takrat pisala med poslušalci veliko iznenadenje. Le »Soča« je bila s tem izidom porotne obravnave neizrečeno zadovoljna in priobčila je dne 17. junija 1909 pod naslovom »Corriere-Berbuč-Gregorčič obsojeni« članek, v katerem je mrgolelo vse polno sumničenj in dolžitev na prof. Berbuča. Tako je n. pr. pisala med drugim:

»Ko je razvidel prof. Berbuč, da ni mogoča potrditev njegove ožje volitve, ker je dokazanih več štetih glasovnic nego je bilo volilcev, tedaj je iznašel novo rešilno vejico, češ: da je bil pravzaprav izvoljen že prvič in je bila torej ožja volitev nepotrebna. — Naglašamo, da so vrgli to bombo v svet šele po več mesecih, ko so v deželni odboru vse volivne spise razpečatili in jih je valjal po rokah tudi prizadeti - prof. Berbuč.«

»Po tako sumljivih virih je bila vržena v svet novica, da je bil prof. Berbuč resnično izvoljen že pri prvi volitvi, a nekdo je bil — ponaredil volilni rezultat.«

Nadalje je pisala »Soča«: »Narobe, prišlo je prepričanje, da — če se je kaj zgodilo na volilnih aktih — se je zgodilo to potem, ko jih je imel v lasti deželni urad« (in jih je seveda, kakor je pisala »Soča«, kot zgoraj navedeno, »valjal po rokah tudi prizadeti — prof. Berbuč«).

Končala pa je »Soča« svoj članek tako-le:

»Corriere« je sicer obsojen, obsodba je huda, plačevanje vseh stroškov, tudi za Comela, bo še hujše, — a najhujša obsodba je doletela Berbuča in Gregorčiča. V sodni dvorani se je govorilo o moralnih vzročiteljih vseh ostudnih napadov na čast in poštenje — katoliškega poslanca, a pri tem so bile vse oči uprte v Berbuča in Gregorčiča. Pravorek porotnikov tiče njima, obsojena sta — ona dva!

In tako sta klerikalna stebra goriška postavljena zopet enkrat v pravo luč, in sicer od — ljudskih sodnikov. Upamo, da kdaj doseže tudi njiju oko pravice!

Zaradi tega članka je vložil prof. Berbuč tožbo zaradi razžaljenja časti proti lastniku »Soče« Gabrščeku in proti odgovornemu uredniku iste Kavčiču.

Ne vemo, zakaj in kako da se je ta zadeva toliko časa zavlekla in da je bila obravnava proti tožencem določena šele za zadnje porotno zasedanje. Nekaj je bilo krivo temu tudi to, ker bi se toženca iznebila goriške porotne klopi in sta menda želela, da bi se ta zadeva obravnavala pred ljubljansko poroto, v katero je posebno, kakor se zdi, Gabršček neizrečeno zaljubljen. A bili so najbrže

še drugi ljudje, ki se niso take obravnave prav nič veselili. In tako je prišlo, da se je imela ta obravnava vršiti še-le jutri in v soboto, pa se ne bo tudi na veliko veselje onih ljudi, ki se je niso veselili, vršila, ker sta toženca vsled poravnave med njima in tožiteljem v tokovi »Soči« objavila to-le:

Preklic.

Podpisana A. Gabršček, kot lastnik »Soče«, in Ivan Kavčič, odgovorni urednik »Soče«, izjavljata, da so obdolžitve in sumničenja v članku: »Corriere-Berbuč-Gregorčič obsojeni« — v št. 68. »Soče« z dne 17. junija 1909, naperjena proti g. deželnemu odborniku prof. Ivanu Berbuču, popolnoma neopravičena in neosnovana. Zato jih obžalujeta in v polnem obsegu preklicujeta.

V Gorici, dné 28. nov. 1911.

A. Gabršček,
Ivan Kavčič.

Da sta morala poravnati tudi vse pravdne stroške, ki niso bili majhni, razume se samo ob sebi.

Navadno se odgovorni uredniki listov izgovarjajo pri enakih preklicih na krive informacije, ki so dale povod žaljivim člankom ali dopisom. A Gabršček in odgovorni urednik »Soče« pa tega izgovora ne navajata in izjavljata le, da so bile obdolžitve in sumničenja »popolnoma neopravičene in neosnovane«. Iz tega naj sklepa vsakdo, kake vrste list je »Soča« in kaj se sme temu listu verjeti. Iz tega naj razvidijo čitatelji, koliko popolnoma neopravičenih in neosnovanih sumničenj in obdolžitev je že ta grda grešnica »Soča« nekaznovano navalila na naše najboljše rodoljube, to pa zaradi tega, ker se ta list že vsakemu gabi, ter se zaradi tega tudi noče nihče spuščati z njim v pravde, ki bi konečno prav tako končale, kakor tiskovna pravda prof. Berbuča proti lastniku »Soče« Gabrščeku in njenemu uredniku Kavčiču.

No, marsikdo poreče, da tako stališče ni pravo, a je vendar-le — tako.

Torej volilne spise je nekdo ponaredil. Sumničenja in obdolžitve, tičeče se prof. Berbuča, katere je objavila »Soča« v inkriminiranem članku, so popolnoma neopravičene in neosnovane. Ostane pa žalibog še vedno nerešeno vprašanje, kdo je bil torej tisti, ki je volilne spise ponaredil? kajti sami se niso gotovo ponaredili.

Inprav radi tega, ker bi porotna obravnava olajšala odgovor na to vprašanje je marsikomu pri srcu odleglo, ko je izvedel, da je obravnava ustavljena.

Volitev v okrajni šolski svet Tominski.

Tomini, dne 24. novembra 1911.

Včeraj, dne 23. novembra, smo imeli v Tominu volitve v okrajni šolski svet. Volitev velja za dolgo dobo šestih let, kar je za današnje čase preveč, ker okoliščine javnega življenja se hitro menjujejo. Volivno pravico imajo župani in podžupani vseh občin, ki spadajo pod okrajno glavarstvo tominsko. Voljen sme biti, kdor ima volivno pravico za občinsko starišinstvo v kateri občini tega glavarstva.

Druge kratki je bila volitev lahka in kratka; kakor so Tominci (tržani) obrnili, tako je bilo obrneno. Pri zadnji volitvi pred šest leti je imel trgovec s sirkom, Andrej Vrtovec, ki je prišel v Tomini s trehuhom za kruhom, glavno besedo. Zato je bil tudi izvoljen v okrajni šolski svet, kjer je imel zopet glavno besedo; kajti po svojem nekdanjem poklicu je bil ljudski učitelj in je imel kot tak v šoli vedno glavno besedo.

Letos je šlo pa drugače. Volivci so bili opozorjeni na važnost teh volitev, na moč, katero ima okrajni šolski svet na učiteljstvo, na doklade, katere plačuje tominski okraj za ljudske šole, na potrebo, da se izvolijo možje, ki mislijo s svojo glavo in ki sami kaj plačujejo, tako da vedo, kako prijetno je segati v žep, da se krijejo šolske potrebščine. Zato je pa volitev trajala kar cel dan.

Ko so se zjutraj zbirali volivci, se je hitro videlo, da cerkljanski in bovški okraj sta pripravljena na važno delo. Bila sta enih mislij, da izmed štirih sodnih okrajev, ki spadajo pod tominsko glavarstvo, naj predlaga vsak po dva člana iz svoje srede; kajti voliti je trebalo vsega skupaj osem članov v pomnoženi ali razširjeni okrajni šolski svet, ki imenuje učitelje in določuje šolske naklade.

Cerkljani so se že doma dogovorili, da dajo svoje glasove za A. Rejca, župana v Šebreljah, in za I. Mlakarja, podžupana v Novakah. Prav tako so bili Bovčani dogovorjeni, da bodo glasovali za župana L. Jonka in za načelnika cestnega odbora I. Ostana. Cerkljani in Bovčani so se dogovorili, da bodo drug drugemu pomagali, da sprejmejo navedene kandidate v svojo skupno volivno listo.

Vse drugače so nastopili mogočni Tominci pod vodstvom Andreja Veliškega iz Šmarij. Zahtevali so za svoj sodni okraj kar štiri člane ter odrekli cerkljanskemu okraju vsakterega zastopnika v šolskem svetu, češ da so dovolj zastopani po županu A. Kosmaču, ki je član ožjega šolskega sveta. Zastoj je bilo ugovarjanje, da poslanec Kosmač je bil pač do zdaj imenovan po deželnem odboru v ožji šolski svet, da pa ni gotovo, ali bo tudi naprej, ker to imenovanje se ima še le vršiti za novi šolski svet.

Popolnoma nepripravljene in needine so bili volivci iz kobaridskega sodnega okraja. Zdelo se je, kakor da jih ni nikdo opozoril, na koga naj se obrnejo in koga naj se držijo ter kako naj nastopajo. Vsaka županija je hotela imeti svojega člana v šolskem svetu; vendar je bilo poznati, da nasprotniki se bolj zavedajo potrebne združitve kot naši.

Vspreh prve volitve je bil ta, da namesto na osem kandidatov so se glasovi razcepili na 27 mož. Izvoljeni so bili: A. Rejec, I. Mlakar, L. Jonko, I. Ostan in Lazar iz Breginja, naprednjak namesto našega Lazara iz Sedla. Mogoče, da je zadnjemu enakost imena z našim kandidatom pripomogla, da je zmagal z enim ali dvema glasovoma. Izmed ostalih 22 kandidatov ni dobil nihče absolutne večine. Volitev se je prekinila do tretje ure popoldne.

Utruženi volivci so se porazdelili

po tominskih gostilnah, da bi se okrepčali in pripravili za volitev še treh članov. Ob tretji uri so se zbrali in zopet oddali svoje glasove, pa brez uspeha, ker nikdo ni dobil nadpolovične večine glasov.

Potrebna je bila ožja volitev, ki se je vršila ob 5. uri popoldne. Tominci so postali mehki in prosili Cerkljane, naj giasujejo za Preselna (mladega Kranjca), da bodo imeli vsaj enega zastopnika v šolskem svetu. Žagarji in Gorjani so potegnili za naprednjaka Miklavčiča iz Kobarida. Njim se je pridružil kot brižen agitator župan od Sv. Lucije. Naši so pa trdno ostali za J. Kurinčiča, župana v Drežnici. Imenovani trije so bili izvoljeni pri ožji volitvi. Propadel je naš somišljenik Kovačič, podžupan na Idriji, občina Sv. Lucija, in podžupan v Volčah A. Podreka.

V primeri s prejšnjo dobo smo na boljšem; ali volitve bi se bile lahko izvršile — še boljše.

Politični pregled.

Državni zbor.

V četrtkovi seji poslanske zbornice se je vršilo prvo čitanje predloge o socialnem zavarovanju. V debato je posegel tudi poslanec Trešič-Pavičič, ki je povdarjal, da so izključeni iz starostnega in onemoglostnega zavarovanja pomorski ribiči in mornarji, kar pomenja za nje veliko krivico. Poslanci Istre in Dalmacije polagajo največjo važnost v to, da se sprejmejo v predlogu tudi mornarji in pomorski ribiči, in uporabili bodo vsa parlamentarna sredstva, da se ta neverjetna in neutemeljena krivica odpravi.

Po kratki debati je bila nato predloga odkazana socialno-političnemu odseku, nakar se je pričelo prvo čitanje o predlogi glede nočnega dela žensk in otrok v rudnikih. Ta predloga se je tudi po kratki debati odkazala socialno-političnemu odseku.

Na koncu se je odgovarjal domobranski minister Georgi na interpelacijo posl. Pitacca v zadevi vesti, da se namerava pešpolk št. 97 namestiti iz Trsta v Brod na Hrvatskem, in je izjavil, da te vesti odgovarjajo resnici, da pa se vrše take izpremembe stalnih mirovniških dislokacij perijodično iz vojaško potrebnih vzrokov. Ni pa nikakoršnega vzroka ali povoda, da bi se smatrala take premestitve za kazen.

Justični minister dr. Hohenburger je odgovarjal nato na interpelacijo posl. dr. Ravniharja zaradi odlokov ljubljanskega dež. sodn. preds. o uporabi nemščine za notranji uradni jezik. Izjavil je, da temelji uporaba nemščine kakor uradnega jezika pri sodiščih v območju graškega višjega deželnega sodišča na stoletja stari, na zakonskih odredbah se osnivajoči navadi, na čemer v zadevi notranjega uradnega jezika ni izpremenil nič člen XIX. državnega zakona.

Ti odloki niso niti najmanj omejili neomejene uporabe sloven. jezika v medsebojnem tovariškem občevanju uradnikov, pa naj to občevanje tudi zadeva uradne zadeve. Ne vsebujejo nikakih novotarij, namen jim je le, da vzdržujejo od nekdanj obstoječe stanje nasproti stremljenju posameznikov, ki hočejo samovoljno omajati to stanje.

Ta odgovor pravosodnega ministra je izzval med slovenskimi poslanci veliko nezadovoljnost. Slovenski poslanci bodo gotovo povedali pravosodnemu ministru, kar zasluži, v debati o nujnem predlogu posl. Körnerja o zapostavljanju čeških sodnikov.

V poslanski zbornici se je v torek dokončala debata o drugem in tretjem branju predloge sedanjega provizoričnega zborničnega poslovnika, ki podali-

ša se za eno leto. Zbornica je brez ugovora sprejela ta predlog.

Nato je prišlo na vrsto več manjših vladnih predlog socialnopolitičnega značaja, med njimi tudi razširjenje obligatoričnega zavarovanja pomorskih ribičev in mornarjev proti boleznim in nezgodam. Predloge so bile izročene dotičnim odsekom.

Ko je češki poslanec dr. Körner nato še nadalje utemeljeval svoj nujni predlog v zadevi zapostavljenosti čeških sodnikov, se je seja zaključila.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je vlada predložila novo uradniško predlogo, ki obsega službeno pragmatiko sodnikov profesorjev in ostalih drž. uradnikov in posebne določbe glede na časovni avanzma, ki pa so nekoliko predrugečene napram prejšnjim. S to predlogo se povisajo stroški za uradništvo za 25 mil. kron.

Nato se je nadaljevala razprava o Körnerjevem predlogu glede sodnijskih imenovanj na Češkem. V debato je posegel tudi justični minister dr. Hohenburger, ki je izzval s svojim govorom tak škandal, da zbornica enakega skoro še ni videla.

Dr. Hohenburger ni govoril kot bi moral govoriti avstrijski minister, pač pa tako kakor najbolj zagrižen nemški nacionalec. Ko je za Češko rabil izraz »Deutschböhmern«, nastal je med Čehi, katerim so se pridružili tudi drugi Slovani, tak vihar, da je moral podpredsednik Conci sejo za nekaj časa prekiniti. Med Čehi in nemškimi poslanci pa je prišlo do dejanskih spopadov. Dr. Hohenburger je moral opljuvan zapustiti zbornico.

Ko se je čez nekaj časa zopet nadaljevala seja in je dr. Hohenburger zopet dobil besedo, se je začel izgovarjati, da izraza »Deutschböhmern« ni rabil za celo češko deželo, marveč le za one dele te dežele, kjer prebivajo Nemci.

Proračunski odsek.

Ker je predsednik proračunskega odseka Korytowski obljubil, da bo v pondeljek generalno debato pri določitvi nemškemu ministru prekinitel in da bo ostalih 10 govornikov prišlo šele v torek na vrsto, a je kljub temu dogovoril že v pondeljek generalno debato zaključil, so Slovenci zagrozili z obstrukcijo z ozirom na to, da sta imela v torek govoriti tudi poslanca dr. Šusteršič in dr. Korošec. Vsled te grožnje pa se je v torek generalna debata reasumirala in prišla sta do besede tudi dr. Šusteršič in dr. Korošec. — Dr. Korošec je pred vsemi očital češkemu poslancem, da hočejo sodelovati pri koaliciji velikih narodnosti in to posebno Slovence prepustiti njihovi usodi. Pri vladi sodelujoče narodnosti naj dobe bogzna kaj vse, le Jugoslovani naj ostanejo praznih rok. Slovenci so sicer zapustili njihovi slovanski ljudje, a v zvezi temu se Slovenci čutijo dovolj močni, da se bojujejo tudi sami za svoje pravice. V tem boju se Slovenci ne bodo ozirali na nikogar, ker se tudi nanje ne ozira nihče.

Posl. Udržal je izjavil, da je posl. Korošec prišel nekoliko prezgodaj s svojimi težkimi očitanji na račun češke delegacije. Razburjenje Slovencev je popolnoma umljivo, če se preudari, da se vedno govori o avstrijskem patriotizmu in o neki veliki delavni stranki, ki naj obsega vse patriotske elemente, pri čemur pa naj bi Jugoslovani ne prišli v poštev. Velika avstrijska delavna stranka ne sme puščati izven kombinacije Jugoslovani, ki so veljali vedno za najzvestejše predstavitelje avstrijskega v jugu monarhije.

Posl. dr. Šusteršič je konstatiral, da je poslanec dr. Korošec verno interpeliral v resnici obstoječe prepričanje Jugoslovani. Jugoslovani ne občutijo nič onega prijaznega obraza položaja, o katerem je govoril posl. dr. Kramař. Govornik bo predlagal samo štirimese-

čen proračunski provizorij. Govornikova stranka se ne more zadovoljiti z izjavo ministerskega predsednika glede na dalmatinske železnice in reciprociteto zagrebškega vseučilišča, ravno tako tudi nikakor ne more akceptirati nazorov justičnega ministra, ki jih je izrekel v odgovoru na interpelacijo posl. dr. Ravniharja v zadevi jezikovnih ukazov ljubljanskega deželnosodnega predsednika. Odločno protestira tudi proti temu, da so alpske dežele izključene iz vodnocestne akcije.

Nato se je sklenil z 28 proti 10 glasovom prehod v specialno razpravo in sicer pred vsemi o cesarskih naredbah.

Dr. Korošec o položaju.

V soboto zvečer se je vršil v dvorani Kat. del. društva v Mariboru političen shod, na katerem je poročal štajerski državni poslanec dr. Korošec o parlamentarnem položaju.

Dr. Korošec je ostro napadel one češke stranke, ki hočejo vpasti Jugoslovani za hrbet s tem, da hočejo izdati slovansko vzajemnost in se pripravljajo na vstop v večino Stürghkove vlade, ki pomenja samo nadaljevanje dosedanjega ponemčevalnega sistema.

Ta izvajanja dr. Korošca so preseletila vse zborovalce.

Cesar zaslišal bulgarskega carja.

Cesar je pondeljek zaslišal bulgarskega carja v zasebni avdienci.

Cesar.

V torek se je cesar po dolgem času v prvič peljal iz Schönbrunn na dvor na Dunaju. Cesar je izbornega zdravja. Sprejel je v avdienci grofa Khuena.

Italijansko-turška vojska.

Nameravana blokada Dardanel od strani italijanske flote se ne bode vršila, ker so skoro vse evropske vesile zagrozile Italiji.

V Tripolitaciji se vsaki dan vrše navadne praske brez posebnega pomena. Italijanska poročila z bojišča so za Italijane kot navadno še vedno ugodna, a moramo se zadovoljiti s temi poročili, ker je cenzura v Tripolisu stroga in ne pusti drugačnih poročil priti v Evropo.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slovensko Sirotišče«: P. n. gospodje Franc Šuligoj trgovec v Čepovanu, o priliki njegove poroke z g.dčno Marijo Šuligoj iz Lokovca 20 K; Nekdo v Gorici za voščilo k imendanu veleč. g. Dr. Andreja Pavlica, profesorja bogoslovja 5 K; Ivan Podobnik, župni upravitelj 2 K; Jsiip Gregorič, Vogersko 20 vin.; Alojzij Hočevar, Štanjel 30 vin.; Štefan Černigoj Lokovec 1 K; Nekdo v Gorici 20 vin.; Josip Trpin, trgovec v Gorici 1 K; v nabiralniku: v gostilni g. Alojzija Plesničar 90 vin. P. n. gg. Josip Furlani, duhovnik jubilan, 2 K, Franc Ksav. Stepančič, ekonom v centr. bogoslovniči, o priliki svojega imendana 20 K, Andrej Lasič, okrajni šolski nadzornik v Tominu, 5 K, Valentin Knavs, vikar v Logeh, 3 K.

Gosp. Miha Zega, deželni poslanec in načelnik cestnega odbora v Kanatu 10 K (ravno toliko za »Božičnico« v »Šol. Domu«).

Bogoplačajstotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za »Alojzijevišče«: g. Franc Šuligoj, trgovec v Čepovanu, o priliki njegove poroke z g.dčno Marijo Šuligoj iz Lokovca 20 K.

(Dalje v prilogi).

Domače in razne vesti

Imenovanje v pravosodni službi. Cesar je imenoval državnega pravnika v Gorici Andreja Jegliča prvim državnim pravnikom pri istem sodišču.

Iz odbora seje »Zveze slovenskih kolonov«, katere so se udeležili v nedeljo zastopniki kolonstva briških občin, poročamo: Odbor je sklenil napraviti prošnjo na poljedelsko ministerstvo za pomoč ubogim kolonskim družinam, ki niso letos vsled suše skoraj nič pridelale. Sklenil je dalje naprositi naše poslance, naj delajo na to, da se javna dela, zlasti cesta od Št. Ferjana do Dobrovega, začnejo takoj izvrševati, da bo ljudstvo v tem slabem letu kaj zaslužilo. Poslanci naj pospešijo postavbo za ureditev kolonskega vprašanja.

Poverjeniki v posameznih občinah so naprošeni pobrati udnino ter jo prenesti v Gorico k g. blagajniku.

Shod kolonskega društva bo po novem letu v Vipolžah. Sestanek z upniki v kolonskega društva pa bo dne 10. dec. ob 3. pop. po blagoslovu na Dobrovem.

Volitve v trgovsko in obrtno zbornico. V kratkem bomo imeli volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Vlada je volilni red nekoliko premenila. Volilna komisija, ki je že sestavljena, mora najprej sestaviti volilne imenike ter jih potem razpoložiti na 14 dni pri c. kr. davkarijah in sicer pri vseh davkarijah celotne imenike za vso deželjo. Glasovnice in izkaznice mora volilna komisija razposlati posameznikom po pošti o pravem času in sicer skupaj z razpisom volitev, v katerem bo natančno povedano, koliko udov je treba voliti in kdaj se bo volitev vršila.

Vsi volilci naj si dobro ogledajo volilne imenike in naj reklamirajo zase in za druge, ako bi ne bili vpisani.

Kinematografi širijo nenravnost in zdivjanost med ljudstvom. Predstavljajo v eno mer le streljanje z revolverji, nezvestobe, nesramnosti zastrupljenja, družinske uboje, roparske umore itd. — Kinematografi so res prave razbojniške jame! Kje ste čuvaji javne morale? Ali nič ne vidite?

Nova brigadna poveljstva ob avstrijsko-laški meji. Dunajski listi poročajo, da namerava ustanoviti vojna uprava nova brigadna poveljstva. Pri nas se ustanovi nova pehotna brigada, na južnem Tirolskem in v Puštrški dolini, v Tridentu, Bolcanu in v Brunecku se pa ustanove gorske brigade. To bodo morali storiti za to, ker se spomladi posadke ob laškoavstrijski meji pomnože in ker imajo že zdaj brigade inomoškega armadnega zbora 9 do 12 batalijonov. Goriška in tržaška brigada pa imata že zdaj 11, oziroma 13 batalijonov in se pomnože brigade malone tako močno, kakor nekatere slabejše pehotne divizije. Ker se pa pomnoži 3. armadni zbor za tri, inomoški pa za pet batalijonov in z artiljerijo, se najbrže poveljstva še bolj razdele. Nove gorske brigade postanejo najbrže samostojne, podrejene naravnost poveljstvu armadnega zbora. Kljub tej izpremembi bodo obmejne brigade še vedno nekoliko močnejše, kakor brigade v notranji monarhiji.

Te izpremembe se bodo izvršile s 1. marcem 1. 1912 in sicer se ustanovi v Tominu 94. pehotna brigada.

Parnik potopil pri Rovinju. 63 oseb utonilo. V petek zjutraj se je pripetila nedaleč od Rovinja na morju velika nesreča, ki je zahtevala 63 človeških žrtev. Parnik »Romagna«, ki je bil namenjen iz Ravene v Trst, se je potopil. — Imel je na krovu čez 70 oseb, od katerih se je rešilo le 9. Vsi drugi, 63, so utonili. Med rešenimi se nahajata tudi kavarnar kavarne »Fabris« v Trstu, Savorani, in njegov 5letni sin Heraklej.

Parnik »Romagna« je bil naložen s svežimi poljskimi pridelki, ki so bili namenjeni za Trst. Ponoči je razburkano morje nagnilo parnik na eno stran, tako da se je preinaknilo vse na parniku se nahajajoče blago na eno stran in spravilo tako parnik v poševno lego. Prišel je velik val in parnik je zavzel vode in se potopil. Onih 9 oseb, ki so se rešile, so se vkrcale v rešilni čoln, ki je potem plaval po nemirnem morju, dokler ga niso zagledali s parnika »Tirol«, ki je bil namenjen v Trst. Koj so spustili s parnika »Tirol« rešilni čoln, ki je privedel ponesrečence na varno.

Listnica uprave: G. Anton Škerk, Dobravlje 10 Dutovlje; Naročnino sprejeli! Hvala!

Mestne novice.

Škofovska konferenca v Gorici. V nedeljo zvečer sta dospela v Gorico v svrhu škofovskih konferenc mil. škof krški mons. dr. Mahnič in mil. škof poreško-puljski mons. dr. Flapp. V pondeljek predpoludne sta došla še mil. knezoškof ljubljanski mons. dr. Jeglič in mil. škof tržaško-koperski mons. dr. Karlin. Prva škofovska konferenca, ki se je obdržala v knez nadškofiji palači pod predsedstvom našega prevzvišenega knez nadškofa mons. dr. Frančiška Sedeja se je vršila v pondeljek popoldne, druga v torek predpoludne, tretja v torek popoldne. Predmeti konferenc so bile skupne cerkvene zadeve ilirske cerkvene province. — Mons. Karlin se je odpeljal iz Gorice že v torek zvečer, mons. dr. Flapp v sredo zjutraj, med tem ko so se naš prevzvišani knez nadškof, ljubljanski škof in krški škof podali v sredo na Sv. Goro. Sinoči je odpotoval ljubljanski knezoškof, danes zjutraj pa krški škof.

Kje ste čuvaji javnega reda? V nedeljo so spet vozili z državne c. kr. postaje v Gorici težko obložene vozove v Podgoro. Nekaj nedelj so odnehali, toda minulo nedeljo se je to grdo oskrunjevanje Gospodovega dneva ponovilo. Kje ste čuvaji reda?

Za gospodinje. Trgovine v mestu bodo smele biti odprte ob nedeljah in sicer 3., 10., 17. in 24. decembra t. l.

Blagoslovljenje temeljnega kamna za novo cerkev. V soboto ob 11. uri predp. se bo vršilo slovesno blagoslovljenje temeljnega kamna za novo cerkev Srca Jezusovega, katero zgradi na stavbišču, ležečem v ulici Leoni poseben odbor. Slovesno blagoslovljenje bo izvršil Nj. Prevzvišenost naš knez nadškof dr. Sedej. Pristostvovalo bode ti slovesnosti več dostojanstvenikov, med njimi tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe.

Miklavžev večer priredi »Slov. Kršč. socialna zveza« v Gorici v nedeljo 3. decembra ob 5h popoldne v veliki dvorani »Centralovi«. Miklavž nastopi s sijajnim spremstvom. Prosta zabava s citranjem in petjem. Vstopnina znaša 50 v za osebo, otroci v spremstvu starišev so prosti. Darovi naj se prinese v prostore »Slov. kršč. soc. zveze«, Gosposka ulica 6, do nedelje popoldne.

Cecilijansko društvo za Goriško nadškofijo. Glasbeni del ob priliki občnega zborovanja omenjenega društva dne 23. t. m. je bil splošno zadovoljiv; v tehničnem oziru so pevci in pevčki mašo »Aeterna Christi munera« izvajali prav dobro; možki glasovi so bili proti deškim na vsak način premočni, saj so jih tu in tam skoraj udušili; pri koralu se pozna, da smo novinci glede sedanje izdaje; pa bo šlo! Sv. maše se je vdeležilo mnogo raznovrstnega občinstva, kaj je pač veselo znamenje. — Zborovanje je bilo, kakor po navadi; pičila vdeležba; — no letos vendar bolj številna, kakor lani, drugo leto mora biti več! ja ja potem pa zabavljajo na vse pretege; pridite in stavite konkretne predloge in nasvete, pokažite pot, po

kteri naj se izvedejo, pa stavim, da bo šlo! Predsednik vlč. g. Kokošar naznani, da je sedaj tudi v Gorici možno dobiti muzikalije na ogled, kar je zelo važno, predno se naroči; zakaj kar ima »Katoliška bukvarna v Ljubljani«, se dobi v prodajalni »tiskovnega društva v Gorici«, semeniška ulica. Nadalje nam gospod daje upanje, da vendar enkrat v doglednem času pridemo po ovinkih do orgljarske šole. Ko bi se hotelo posrečiti!! Odbor za slovenski oddelek je sestavljen takole: Predsednik: vlč. g. župnik Kokošar, blagajnik: vlč. g. D. Doktorič, tajnik: P. Aleksander, odbor-niki: vlč. gg. I. Leban, župnik, V. Vodopivec, vikarij, gg. F. Simčič, učitelj, Komel, učitelj glasbe. Prva odborova seja je določena na četrtek t. j. 4. prosinca 1912 ob deveti uri. Dakle do vidovala!

P. A. V.

Vojaško veteransko društvo za Goriško in Gradiško pod Najvišjim pokroviteljstvom Nj. c. in kr. Apost. Velič. cesarja Franca Jožefa I. v Gorici, vabi potom posebnega vabila na redni občni zbor v nedeljo 17. decembra 1911 ob 11. uri predpoludne v prostorih »Hôtel Post« v Gorici. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega zbora. 3. Poročilo o društvenem napredku in poslovanju. 4. Poročilo društvenega blagajnika. 5. Volitev društvenega predstojnika. 6. Drugi nasveti in predlogi.

Porotno sodišče. V pond. se je vršila porotna obravnava proti Valentinu Tomasino iz Platišča v Videmski provinci zaradi zločina posilstev, izvršenih v času od 6. do 14. avgusta t. l. pri Zapotoku in v Kostanjevici. Obsojen je bil na tri leta poostrene težke ječe.

V torek se je vršila porotna obravnava proti 55letnemu Alojziju Fantuzziju, oženjenemu, krčmarju iz Gorice, brez otrok, ki je bil svojčas že kaznovan, in proti 55letnemu mešetarju Angelju Braulinu iz Ronk, a stanujoč v Gorici, ki je tudi že predkaznovan, proti Fantuzziju zaradi poskušane umora, proti Braulinu pa radi nagovarjanja k umoru. Dne 25. avgusta namreč se je imela vršiti na tukajšnjem sodišču javna dražba hiše ležeče na Šempeterski cesti, ki je bila last Fantuzzijeva. Dražba se je imela vršiti na zahtevo gospe Karoline Bozzini, kateri je bil Fantuzzi dolžan 26.000 K. Gospo Bozzini je zastopal njeni nečak dr. Gvidon Battigi, odvetniški kandidat v Gorici. Fantuzzi je prosil dne 14. avgusta v nekem pismu gospo Bozzini, naj bi odnehala od dražbe. Obenem pa ji je v istem pismu zagrozil, da se zna v slučaju ako bi ne bila uslišana njegova prošnja, kaj hudoga zgoditi. Spomnil jo je tudi na nek dogodek, ki se je pred mnogimi leti dogodil — v mislih je imel namreč umor očeta Bozzinijeve gospe, ki je bila rojena Stabile, katerega je na Travniku o belem dnevu kmalu popoldne z nožem zaklal neki kmet iz Rupe in sicer prav zato, ker ni hotel Stabile odložiti dražbe kmetovih zemljišč. Na to pismo ni dobil nikakega odgovora. Skoro enako pismo je pisal par dni pred javno dražbo Bozzinijevi gospej tudi mešetar Braulin, grozeč ji, da se bo nekaj strašnega zgodilo, ako ne odneha od dražbe. Prišel je dan dražbe dne 25. avgusta. Fantuzzi nahajal se je v sodni palači pred sobo, v kateri se vršijo dražbe, že pred določeno uro. Ko je prišel zastopnik Bozzinijeve gospe dr. Guidon Battigi, je stopil Fantuzzi pred njega ter ga še enkrat poprosil, naj ustavi dražbo. Ko mu je ta odgovoril, da tega ne more storiti, dvignil je Fantuzzi roko. Dr. Battigi, meneč, da mu hoče Fantuzzi jedno zasoliti se je nekoliko sklonil, a v istem trenutku se zasliši strel, katerega je Fantuzzi izpustil iz revolverja, ki pa ni k sreči zadel dr. Battigija, marveč se je kroglja zapletla v steno. Dr. Battigi je nato zbežal,

a Fantuzzi je pognal še en strel za njim, pa ga tudi takrat ni zadel. Fantuzzi je so koj prijeli Razorožil ga je Peter Pahor iz Renč. Bil je še isti dan zaslišan od preiskovalnega sodnika, kateremu je izjavil, da ni hotel dr. Battigija umoriti, marveč ga le oplahiti, da bi ga pripravil k temu, da bi dražbo ustavil. Pri naslednjih izpraševanjih pa je izpovedal, da ga je mešetar Braulin nahujskal, naj kupi revolver, s katerim naj dr. Battigija ustrelji, češ, da mu bo že on — namreč Braulin — znal pomagati, da se mu ne bo nič zgodilo. Izgovarjal se je tudi s popolno pijanostjo. Bile so zaslišane priče, ki so izjavile, da se je Fantuzzi opetovano izrazil, da hoče dr. Battigija umoriti in bile so tudi priče, ki so njegovo popolno pijanost izkjučile.

Mešetar Braulin je odločno zanimal, da bi bil Fantuzzi svetoval nakup revolverja ter ga nagovarjal k umoru dr. Battigija. Kar se pa tiče pisma, katerega je pisal g. Bozzinijevi, je rekel, da je v njem omenil, da se zna kaj groznega zgoditi zaradi tega, ker mu je bila Fantuzzijeva razburjenost popolnoma znana.

Proti Fantuzziju in Braulinu se je vršila kazenska obravnava že 19. okt. t. l. na tukajšnjem okrožnem kot kazenskem sodišču. No, to se je v svoji razsodbi izreklo za nekompetentno in zaradi tega sta prišla obtoženca pred poroto.

Predsedoval je porotni razpravi višesodni svetnik Rutar, votanta sta bila sodna tajnika Musina in Vidoz. Obtožbo je zastopal državnega pravnika namestnik dr. Marinaz. Fantuzzi je zagovarjal odvetnik Pangrazi, Braulina pa dr. Pinausig.

Fantuzzi je bil obsojen na 18 mesečno težko ječo, dočim je bil Braulin oproščen.

Včeraj se je vršila obravnava proti Antonu Visintin iz Sv. Martina pri Gradišču zaradi zločina roparstva. Dne 22. maja t. l. je namreč Visintin med Gradiščem in Majnico napadel ob belem dnevu Lindo Zumin, ki se je ondot sprehajala, ter jo z davljenjem na tleh prisilil, da mu je izročila zlato verižico in ulane v skupni vrednosti 40 K.

Visintin je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Iz goriške okolice.

g Liberalna predznost. V Solkanu pripravlja g. Stritar »Miklavžev večer« z šolsko mladino. Podučevanje se je vršilo pod krinko, da se podučuje za »šolsko veselico«. Torkova »Soča« pa je objavila, da ta »Miklavžev večer« priredi podružnica sv. Cirila in Metoda. Gosp. Stritar, kako se vendar drznete šolske otroke naših starišev pripravljati za liberalne prireditve, zakaj ne poveste odkritosrčno otrokom, za katero prireditev jih podučujete? Prizadetim starišem to v znanje in v svarjenje, da svojih otrok ne puste k name-ravani prireditvi.

g Igro »Krivoprisežnik« bode ponovilo Kat. društvo v Mirnu prihodnjo nedeljo.

g Miren. Naše konsumno društvo se razdruži. Ni bilo sreče. Sicer zgube ni, a bilo bi lahko boljše. Ljudje se popolnoma ne zavedajo dobrot, ki jih nudijo take trgovine. Znani trgovec s kolonialnim blagom je že kedaj rekel, da konsum bo moral nehati z delovanjem. Bomo videli, ali bo sedaj boljše, ko konsuma več ne bo. Najbrže da pridemo iz dežja pod kap. Zakaj v drugih občinah konsumne trgovine lepo uspevajo. Pomisliti bi morali naši združniki, da nasprotni trgovci so držali svojemu blagu nizke cene zaradi konsuma. Če ni bilo druge dobrote je bila vsaj ta! A se bodo smejali nasprotniki!

g **Poroka**. Včeraj ob 10. uri se je poročil v Podgori g. Rabič Ivan, c. kr. poštni uradnik v Podnartu, z g. d. čeno Katinko Brezavček, učiteljico iz Kala pri Avčah. Obilo sreče!

g **Iz Št. Andreža**. Ali se bo res še delalo ob nedeljah pri zgradbi nove vojašnice. Neko nedeljo se je nabijalo in pribijalo, da je bilo kaj! Gospodovi dnevi naj se ne oskrunijo! To žali verski čut našega ljudstva. Prizadete faktorje prosimo, da posredujejo v tem oziru na pristojnem mestu.

g **Konsumno društvo v Mirnu** pri Gorici, registrovana zadruga z omejeno zavezo sklicuje za v torek 12. dec. t. l. ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih izredni občni zbor. Dnevni red: 1. Prodaja društvenega poslopja; 2. Razdružitev zadruga. Načelstvo.

Iz ajdovskega okraja.

a **Rihenberg**. Prihodnjo nedeljo dne 3. dec. popolne takoj po molitvi bo občni zbor »Orla« na Korpu v telovadnem prostoru. Najprej bo predaval odposlanec S. K. S. Z. iz Gorice o orlovski organizaciji. Vabljeni so vsi naši somišljeniki, da se tega predavanja udeleže, posebno stariši, da bodo sami videli in slišali, ali smejo zaupati svoje sinove orlovski organizaciji ali ne. Predavanje se vrši ob vsakem vremenu. Orli, poskrbite, da bo udeležba velika! Na zdar!

Odbor tel. odseka »Orla«.

Iz kanalskega okraja.

VESELA VEST S KANALSKEGA.

Ravnokar se nam poroča s Kanalskega, da se bo v najbližnji prihodnosti začela graditi **cesta iz Grgarja do Avč in sicer cela cestna črta hkratu**. To je za kanalski okraj velikanskega gospodarskega pomena, kajti to **ogromno delo je preračunjeno na 380.000 K**. Naši poslanci so poskrbeli, da izplača vlada cel njen prispevek za to zgradbo letos (in ne v obrokih kakor je bilo sklenjeno) v znesku 226.000, enako je sklenil deželni odbor goriški, da z **oziranjem na bedo v kanalskem okraju, ki je letos nastopila izplača cel deželni prispevek hkratu v znesku 76.000 in ne v štiriletnih obrokih**. Denar bo depositiran pri goriškem »Kreditu« in bo na razpolago cestnemu odboru kanalskemu, ki ga bo v sporazumu z vladnimi inženjerji dvigal po potrebi. — Ljudstvo je tega jako veselo, kajti nudila se mu bo prilika, da zasluži v letošnji bedi kako krono. — Ljudstvo se pa tudi z veseljem in s hvaležnostjo spominja svojih poslancev, v prvi vrsti načelnika cestnega odbora kanalskega in deželnega poslanca g. Mihe Zega, ki se je največ trudil za kanalske ceste. Bog ga živi!

kl **Kanal**. (Občinske volitve). Doba sedanjega županstva je že minula pred dvema letoma, a ni ne duha ne sluha o novih volitvah. Zakaj to! Mari je bil kanalski župan izvoljen za župana za tri ali za pet let? Starešini so se pritožili na c. kr. okrajno glavarstvo že pred letom, zakaj ne ukrene potrebno v tem oziru, a nič ni izdalo. Zatorej vprašamo ponovno slavno c. kr. okrajno glavarstvo: Ali je bil župan kanalski izvoljen za župana za dobo treh let, ali pa za dobo, da učaka na županskem stolu Matuzalemovo starost!

kl **Avče**. Vodovod gradimo v Avčah. Delo je prevzela tržaška tvrdka Cimadori. Ponudb je bilo 5, od katerih je bila le ta najugodnejša. Delo je proračunjeno na 20.000 K. Izrabi se studenec v vasi Avšje, pri katerem se napravi velik rezervoar. Potem se napelje voda v občino. — Tudi napredek. Bog živi

naše voditelje, ki so pripomogli k tej zgradbi!

kl **Ročinj**. Naši ljudje popijejo preveč žganja. To je znano širom okoli. To zlo ugonablja blagostanje in zdravje. Kaj bi bilo, ako bi se temu nepotrebemu zlu naši ljudje polagoma odvadili! Saj v drugih vaseh kanalskega okraja se toliko žganja ne popije! — Svoječas je slovelo naše vino širom naokoli, znane so bile naše trte a danes, kaj je! — Skoraj nič dobrega vina se ne pridelava! Znamenje nazadovanja. Ali je res minulo veselje našim posestnikom delati na polju, v sadovnjaku in vinogradu? Vse beži v Ameriko. Le iz naše vasi jih je gotovo nad 100 oseb v omamljivi Ameriki. Ameriko bi imeli tudi doma in še boljše kot Kolumbovo, ako bi se žganja manj pilo in poprijelo z veseljem obdelovanja domače grude. Ljudje, Ameriko imamo lahko doma!

Iz tolminskega okraja.

t **Otalež pri Cerknem**. Neprenehoma se trudijo zastopniki zavarovalne družbe proti požaru po naših vaseh, da bi dobili čim več zavarovancev za svoje neslovensko zavarovalno družbo in da bi od naše »Vzajemne zavarovalnice« več članov odvrnili. Znajo pa res mojstersko farbati in člane »Vzajemne« plašiti, češ, da je »Vzajemna« slaba. Pravijo namreč, da če bi se pojavil kje velik požar bi ne mogla plačati škode in bi članom zavarovanje zvišala itd. — Sramota je za Slovence, da čez edino slovenski zavod tako lažejo in ga črnijo. Sicer pa je tako govorjenje kaznjivo in pazijo naj dotičniki, da jih v luknjo ne utaknemo. Da ne bo v dvomu kateri član »Vzajemne« podamo tukaj nekaj izvornih števil »Vzajemne«. Ko je bil dne 6. marca t. l. občni zbor »Vzajemne« je vodstvo jasno izkazalo, da je do 1. januarja t. l. izdal naš domači zavod 70.124 polic, na katerih je zavarovana vsota za 125.877.239 K in da je plačal zavod po nesreči poškodovanim 807.309 K in to nemudoma po izkazani škodi v popolno zadovoljstvo poškodovanim. — Zavod je izkazal čistega premoženja 282.632 K 57 vin. Navedene številke jasno govore, da je naš domači zavarovalni zavod na pravi poti, da se dela pri tem zavodu resno in uspešno v prid društvenikom, in da je sigurnost na vse strani zagotovljena. Ako bi pri nas res prišla tako velika nesreča, da bi ob enem pogorele vasi: Otalež, Plužnje, Lazce, ki so zavarovane pri »Vzajemni« približno za 45.000 K, bi to naš domači zavod z lahkoto poplačal in bi mu še ostalo 237.632 K. Na laž so torej postavljeni vsi obrekovalni agenti, da jim zavedni in pošteni Slovenci opravičeno vrata pokažite! Naša edina domača zavarovalnica se pa s svojim napredkom sama priporoča. Svoji k svojim!

t **S Tolminskega**. Naš kraj postaja živahen. Naši ljudje se vračajo domov. Društveno življenje se poživi, krčmarji si napravljajo — nove, velike žepe, ker ljudje so prinesli s seboj kak groš. Bog daj, da bi se v našem kraju začelo s kakim javnim delom, da bi ljudje kaj zaslužili.

Nemška tvrdka gradi v Tolminu vojašnico. Zgradba je jako obširna in delana je že toliko, da bodo s prihodnjim letom vojaki že nastanjeni v njej. Vojašnica je razdeljena v 16 poslopij in bo nastanjen v njej — tako se govori — cel polk. Obeta se torej jako živahno življenje v Tolminu.

Mraza letos nismo še imeli, snega nič še. So pač redki meseci novembra pri nas, da bi ne bili sneženi.

Tujski promet je sedaj pri nas ničev.

t **Podbrdo** 27. nov. Na dopis iz Podbrda v »Soči« z dne 21. t. m., pač ni potrebne nobene besede, saj vse Podbrdo vé, kar hoče dopisnik zanikati.

Ker pa dopisnik menda ima slab spomin, bi ga opomnil na 1 slučaj: Pred leti je priredilo tuk. »K. S. I. D.« nedolžno veselico, pri kateri so že odrasli otroci, — saj so peli po notah — zapeli par nedolžnih pesmic v občo zadovoljnost.

V tem so pa nekateri videli, iz nagajivosti velik prestopok in bi radi veselico preprečili.

Takrat pa je javno — v pričo več prič — izpovedal nek ud dotičnega društva dotičnemu, ki se je radi tega pritožil sledeče:

Radi par nedolžnih pesmic, bi hoteli preprečiti našo veselico, ali pa veste, da so pri nasprotih prireditvah šoloobvezni otroci do 1.—2. popolnoči. Dotični je obžaloval in vzel to na znanje. —

Torej, ako se že kakih reči hoče ugovarjati, naj se saj dopis razume. — Sicer pa, dragi sopotnik, naznani kje se dobiva, potem se popeljeva v Podbrdo in bova stvar preiskovala. Ti spodaj — jaz zgoraj, ali pa narobe in gotovo prideva do resnice.

Torej na svidenje.

Iz kobariškega okraja.

kd **Iz Kobarida**. Pravijo, da prihodnje leto dobimo še več vojakov kakor smo jih imeli to poletje. Po Kobaridu se namreč govori, da hoče vojaška oblast zgraditi novo veliko vojašnico. — Najprej da je bilo občini ponujano, če hoče zgraditi vojašnico. A občina se je ustrašila ogromnih stroškov zgradbe, ki bi presežali njene moči. Tako se sedaj ne ve, kaj bodo počeli. Nova vojašnica — tako se govori — da bi stala okoli 500.000 K. Toliko pa še nimamo Kobaridci. Torej vojaki in vojaki v naše hribe! To vse iz ljubezni do sosedov Lahov, kaj?

Iz komenskega okraja.

km **S Komenščine**. Vsaki dan je pred komensko davkarijo mnogo ljudi, ki tožijo o velikih dokladah, ki so dospele na 300—500%. Kdo je temu kriv? Poslušajte! Lenoba, »žlehnoba« in požrešnost. Ljudje nočejo delat tako, kakor bi mogli posebno pa liberalna in socialdemokračka mladina. Ugaja jim poptvanje in uživanje. S tem zapravljajo premoženja. Potem seveda morajo občine delit podpore in plačevati bolniške dolgove, za katere je doklada 100-200%. To izvira vse iz brezverske liberalne in socialdemokračke propagande, katero podpirajo tudi davkoplačevalci v svojo lastno propast.

km **S spodnjega Krasa**. Krčmarji so letos jako zadovoljni. Vino jim dobro teče. Vendar imajo mnogo dela — ne samo ob nedeljah in praznikih, ampak tudi ob delavnikih. Zato prav radi plačujejo kmetom belo vino po 50, črno pa po 80 K hektoliter. — Ni slaba letina povsod!

km **Škrbina**. Čevljarska mižerija je odredila štrajk. Sklenila je, da ne bo hodila šivat kmetom na dom na žrnado, ampak da naj kmetje prinesejo šivat čevljarjem na dom. A pravijo, da štrajk ne bo dolgo časa trajal, ker zmanjkujejo — c v e k i!

km **V Komnu** se bode obhajal sv. misijon od 9. do 17. dec. t. l. Vodili ga bodo čč. gg. lazaristi iz Ljubljane.

km **Komen**. Po dolgem čakanju in iskanju smo vendar dobili novega organista in občinskega tajnika — Petra in Pavla. V cerkvi so ljudje jako zadovoljni — liberalci so tudi potolaženi ker ne služijo več »farji« kron v občinskem uradu. Torej smo oboji zadovoljni! — Torej vendar enkrat!

km **3500 K podpore**. Sveto. Veliko veselje je zavladalo med občinarji, ker

je c. kr. okrajno glavarstvo nakazalo županstvu 3500 K podpore za popravo občinskih poti. Imeli bomo dobre žrnade in povrhu se lepe poti, kar nas vse skupaj srčno veseli. Bog živi naše deželne poslance, posebno g. dr. Stepančiča, ki se je za to mnogo trudil. — Kaj pa Gregorin?

km **Preserje**. V nedeljo je oznanil g. kaplan, da bo pobiral ajdo. Liberalci so zagnali velik hrup: »Kaj bo pobiral. Saj ajde ni! Lahko živi, saj krsti in pokopava!« Nekateri so upili. Plača kaplanom na davke! — Jaz rečem: V naši vasi je 21 hišnih števil, a te dni je bilo **22 »šekveštrov«** in cenitev za davke. Vsaka hišna številka je imela 3 K stroškov. — Kaplanu pa pripada le 60 vin. ako ajde ni, za celo leto pa 3 K. — Za učitelje plačajo 10, 20, 30 do 40 K, a vsi molčijo in mirno plačujejo, akoravno je bila slaba letina! Kaj pomeni to! Ljudje odprite oči!

Iz sežanskega okraja.

s **Iz Zgonika**. (Župan Milič). — Naš župan Milič se je konečno vendarle odpovedal županski časti dne 24. t. m. Edino prav, kar je mogel narediti. Žalovali ne bomo za njim, jokali pa menda noben, tudi liberalci ne. Sicer pa računni z Miličem niso še sklenjeni. Milič je delal kar po svoje. Zato so se starešini svoji časti odpovedali — kakor smo že poročali. Rekli so: »z Miličem ne več!« Slabo je gospodarstvo v naši občini. Treba velike metle, ki pomete gnoj iz občinskega urada. Poštenjaki Zgoničanje, pripravimo se na kidanje občinskega urada!

Miličev začasni naslednik in županski upravitelj je gosp. Janez Gruden iz Zgonika št. 15.

s **Z gorenjega Krasa**. Svoječas je poslal Gregorin, naš zastopnik v državnem zboru županom okrožnico, v kateri jih je popraševal, kaj potrebujejo ter rekel, naj mu potrebe občin sporoče. Mi ne vemo, kaj so župani Gregorinu našemu dunajskemu zastopniku odgovorili. Dobro bi pa bilo, da mu sporočijo, da nam primanjkuje — m o k e in dobre poti.

Iz korminskega okraja.

kr **Iz Zapadnih Brd**. Že večkrat smo imeli priliko se pritožiti o neznanju našega jezika na korminskih c. kr. uradih. Stranke, ki ne umejo nemščine ali laščine skoraj da ne morejo nič opraviti na c. kr. korminskih uradih. Vse pritožbe nič ne pomagajo. — Kormin je dvojezičen, več sto Slovencev prebiva v samem Korminu, okolica korminska pa je skoraj po večini slovenska. Naši korminski uradniki imajo to srečo, da znajo skoraj vsi Slovenci laško ali nemško in da naši ljudje raje kakor da se z laškimi ali nemškimi uradniki prepirajo po uradih radi znanja slovenščine, raje sami govore laški ali nemški. Kaj bi rekli n. pr. Nemci v Ljubljani, ako bi po tamšnjih uradih ne znali uradniki nemščine ampak le slovensko? Molčali bi ne! Tako bi ne smeli molčati tudi mi v Korminu. Uradnik je za ljudstvo in ne ljudstvo za uradnika. C. kr. uradnik; ki ne zna slovenščine ne spada v korminske urade. — Da pa dobimo v korminske urade take uradnike zato, moramo govoriti Slovenci, ki imamo opraviti v korminskih c. kr. uradih **le slovenski!** Pozor!

Nesreča vsled neprevidnosti. 10-letni deček Franc Kumar iz Kojškega je našel vojaško patrono. Hotel jo je razstreliti s tem, da je s kladivom udaril po njej. Patrona se je razletela in deček je dobil težko rano na desni roki. Prepegljali so ga v tuk. bolnišnico.

Drobfinice.

Velik dobiček revne vdove. Iz Pariza poročajo, da je velik dobiček v znesku enega milijona frankov dobila neka vdova Andonin Thonarsu. Njen mož je bil zdravnik. Po njegovi smrti je živel z dvema otrokoma v veliki bedi.

Miklavžev večer.

Privedi »Slov. kršč. socialna zveza« v Gorici v nedeljo 3. decembra ob 5h popoldne v veliki dvorani »Centralovi«. Miklavž nastopi s sijajnim spremstvom. Prosta zabava s citranjem in petjem. Vstopnina znaša 50 v za osebo, otroci v spremstvu starišev so prosti. Darovi naj se prinese v prostore »Slov. kršč. soc. zveza«, Gosposka ulica 6, do nedelje popoldne.

MALA VILICA NA PRODAJ.

Na lepem kraju, 10 minut oddaljenem od Travnika je na prodaj mala, lepa, elegantno na novo zidana vilica, primerna za stanovanje upokojenega duhovnika. Več se izve v gostilni »Pri Rusi hiši« v Gorici.

Nova trgovina

v ulici Rabatta 13.

Podpisana naznanjam, da sem odprla novo prodajalno vsakovrstnega pravega oljkega olja, mila in več vrst sveč itd. Priporočam se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Z odličnim spoštovanjem

Elizabeta Šauer,
ulica Rabatta 13.

Ušesno olje

višjega štabnega zdravnika in fizika dr. G. Schmidta odstrani kmalu in popolnoma časno gluboto, ušesni tok, ušesno brončanje in nagluho.

Cena steklenice K 4 z navodilom vred
Dobiva se v lekarni
G. CRISTOFOLETTI v GORICI.

SLOVENSKA BRIVNIO!

Fran-a Novak-a

v GORICI,

Gosposka ulica št. 1. nasproti (Monta.) se slavnemu občinstvu na deželi in v mestu priporoča. Postrežba točna in čista. Kupuje zmešane ženske lase od 10 K naprej. Izdeluje in prodaja vsa lasničarska dela.

Tvrdba

A. & F. Anderwald

v GORICI

Tekališče Josipa Verdi št. 32
(v hiši sl. Centralne posojilnice)

priporoča visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo najrazličnejšo zalogo za

kolonjalno blago in delikatese.

Vedno sveže in prve vrste blago po najnižjih cenah.

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA.
Čast. mestnim strankam pošilja se blago na dom.

Loterijske številke.

25. novembra.

Dunaj 3 22 21 36 49
Gradec 47 31 19 26 58

ODLIKOVANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

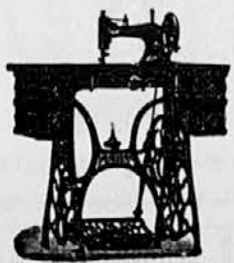
ss priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinjšega. Pecivo je najboljšo. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem

E. Jakin.

Najboljši in najcenejši

šivalni

STROJI

vseh vrst pri trdki

Jakob Šuligoj

v Gorici

Gosposka ulica št. 25.

Odlikovana pekarnja

in sladlčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stafe reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Del. družba

Alfa Separator

Dunaj XII B.

Tovarna za mlekarske naprave,

kakor tudi

cele mlekarske stroje,

ledenice in hladilne stroje.

SIRIŠČE, Naravno sirilo

v praških

iz najboljših izbranih telečjih želodcev.

Barva za sir

odlikujejo se zlasti po snagi, terpežnosti in izdatnosti.

Zahtevajte cenike!

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarsko stroko ima

A. Breščak - Gorica

Gosposka ulica št. 14 (v lastni hiši).

Velika izbér raznovrstnih zimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

ANTON BREŠČAK.

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih igrač, okraskov za božično drevesce in punic za igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klape, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjčki in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Lekarna Cristofoletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokflevo) jetrno olje. Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomerno barvo po K 1-10, bele barve K 2.

Trskino železnato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

3 tem oljem se ozdravijo v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, slezni otroci, gošče, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preliče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolni steklenice. Zato zamorem jamčiti svojim čb. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofolettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Nova trgovina z železnino

Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenjenemu občinstvu se toplo priporočava

Pinter & Lenard.

Kdor si hoče nabaviti dobro lepo, jesensko obleko po ceni, naj se obrne na tvrdko

TEOD. HRIBAR v Gorici.

Vzorci se pošiljajo na zahtevo franko na dom.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4½%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Podpisani raznanjam svojim in drugim odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Križne ulice nasproti „Solskega Doma“ v ulico sv. Antona na dvorišče števil. 7 v hišo g. J. Kopača, svečarja v Gorici.

Priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Z odličnim spoštovanjem udani

Josip Smet,

krojaški mojster v Gorici

Nova slovenska mesnica

GORICA

v ulici Treh kraljev (Via Tre Re) št. 16
pri kavarni Dogana.

Meso prve vrste, postrežba uljudna in solidna.

Velika izbér razne divjačine in domače izvrstno pitane perutnine.

Velika zaloga prešičjega mesa.

Na željo gg. naročnikov se dostavlja meso na dom.

Za mnogobrojen obisk

Andrej Frandolič,
mesar.

Krojaška delavnica.

Priporočam svojo delavnico veleč. duhovščini in p. n. slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Izvršuje točno in pošteno po najnovejših vzorcih. Pričakujem obilnih naročil in bilježim

z odličnim spoštovanjem

IVAN ŠULIGOJ,

krojaški mojster

Gorica, ulica sv. Antona 12.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4½%. Daje članom posojila na vknjižbo po 5½%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus, Verdi št. 32, I. nad.** — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Peter Cotič,

čevljarji mojster, Gorica,
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Nabeneje kupovališče nürnberškega in drugega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadlice in popotalke.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjsice, rožni vencji mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posobnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmi in trgih ter na deželi.

Z jamčeno prave
čebelno-voščene sveče
priporoča prečastitim cerkvenim predstojništvom ter slavnemu občinstvu po nizki ceni
J. Kopač
Št. 95 svečar, Gorica ulica sv. Antona 7.

Kdor si hoče nabaviti dobro trpežno jesensko in zimsko blago, naj se zaupno obrne do domače tvrdke

Ivančič & Kurinčič

GORICA — Gosposka ulica št. 11. (via Giosuè Carducci) — GORICA.

Velikanska izbéra raznih potrebščin in drobnarije za šivilje in krojače. Radi prevelike zaloge so cene čudovito nizke. Vsakdo naj se prepriča sa m

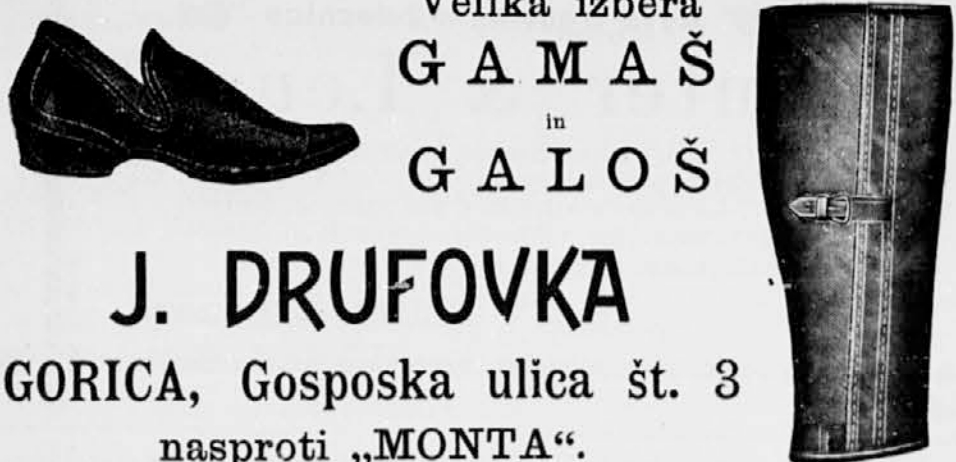
Vzorci se pošiljajo proti vrnitvi vsakomur poštnine prosto na dom.

Velika izbéra

GAMAŠ

in

GALOŠ

J. DRUFOVKA

GORICA, Gosposka ulica št. 3
nasproti „MONTA“.

Tvrdka Konjedic & Zajec

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava.

Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

OBLEKE BENJAMIN

dobivajo se v veliki izbiri

◆◆ od kron 20—30 ◆◆

pri J. MEDVED - GORICA.